

Udløb af kvægundtagelsen

28. maj
2024

Kvægundtagelsen udløber fra planperioden 2024/2025.
I dette faktaark orienteres kort om betydningen af dette.

Hvad er kvægundtagelsen?

Kvægundtagelsen er en undtagelse fra nitratdirektivet, som Danmark senest har fået med EU-Kommissionens gennemførelsesafgørelse (EU) 2020/1074 af 17. juli 2020. Undtagelsen er tidsbegrænset og udløber den 31. juli 2024. Undtagelsen er implementeret i gødningsanvendelsesbekendtgørelsen¹.

Kvægundtagelsen giver mulighed for, at en jordbrugsvirksomhed med kvæg kan få tilladelse til at tildele op til 230 kg kvælstof pr. hektar harmoniareal pr. planperiode med organisk gødning. Dette er en undtagelse fra nitratdirektivets almindelige begrænsning på 170 kg kvælstof i husdyrgødning pr. hektar harmoniareal. Tilladelsen gives på vilkår af, at jordbrugsvirksomheden opfylder en række tiltag i driften for at imødegå eventuel merudvaskning af kvælstof til vandmiljøet. Herved opnår jordbrugsvirksomheden en mulighed for at dække en større del af afgrødernes gødningsbehov med organisk gødning og mindske indkøbet af anden gødning.

I praksis vil hovedparten af den organiske gødning bestå af husdyrgødning fra kvægbruget. Kvægundtagelsen giver således jordbrugsvirksomheden mulighed for at have et større dyrehold, end hvad der ellers ville have været muligt med det samme harmoniareal. Kvægundtagelsen kan desuden anvendes af andre jordbrugsvirksomheder, der leverer foder til og udbringer gødning fra kvægbrug, der anvender undtagelsen.

Konsekvenser for jordbrugsvirksomhederne

Jordbrugsvirksomheder kan fra og med planperioden 2024/2025 ikke længere ansøge om tilladelse til at tildele op til 230 kg kvælstof fra organisk gødning pr. hektar harmoniareal, hvorved også fosforloftet på 34 kg fosfor fra organisk gødning og bioaske pr. hektar pr. planperiode ikke længere kan anvendes.

Jordbrugsvirksomhederne skal derfor fra og med planperioden 2024/2025 følge gødningsanvendelsesbekendtgørelsens generelle bestemmelser, hvor kvælstofarealkravet er 170 kg N/ha/planperiode, og de lavere fosforlofter (afhængig af sammensætningen af gødningstyper), der fremgår af bekendtgørelsens § 18, stk. 1. For husdyrgødning fra kvæg er fosforloftet fastsat til 30 kg fosfor pr. hektar

¹ Bekendtgørelse nr. 1025 af 30. juni 2023 om jordbrugsvirksomheders anvendelse af gødning

harmoniareal i planperioden 2024/2025 og 29 kg fosfor pr. hektar harmoniareal i planperioden 2025/2026 og frem.

Ansøgning om at anvende kvægundtagelsen i planperioden 2023/2024

Der kan ansøges om tilladelse til at anvende kvægundtagelsen i planperioden 2023/2024 indtil ansøgningsfristens udløb den 26. april 2024.

Jordbrugsvirksomheder, der har fået tilladelse til at anvende kvægundtagelsen i planperioden 2023/2024, kan tildele gødning i den forlængede planperiode fra 1. august til 30. september 2024. Jordbrugsvirksomhederne skal fortsat overholde vilkårene gældende for den efterfølgende planperiode 2024/2025 (planperiode + 1).

Udtagning af jordprøver

Iflg. gødningsanvendelsesbekendtgørelsens bilag 2, nr. 3, skal der foretages kvælstof- og fosforanalyser af jordprøver mindst hvert 4. år på jordbrugsvirksomhedens harmoniareal.

En jordbrugsvirksomhed, som har anvendt kvægundtagelsen i mere end 4 sammenhængende planperioder, skal for hver planperiode efter den 4. planperiode kunne fremvise analyseresultater for jordprøver, der er udtaget i en af de 4 forudgående planperioder.

Jordbrugsvirksomheder, hvis seneste jordprøver blev taget i planperioden 2019/2020, ville normalt være nødt til at tage jordprøver igen i den nuværende planperiode, 2023/2024. Det er der dog ingen grund til at gøre, fordi kvægundtagelsen udløber med udgangen af denne planperiode, og jordbrugsvirksomhederne ikke senere kan blive pålagt at fremvise jordprøver udtaget i planperioden 2023/2024.